

De windmolen Edelweiss

G.J.M.E. de Bont, actueel tot 01-01-2010

Actueel tot	01-01-2010
Auteur	G.J.M.E. de Bont
Vakgebied(en)	Schenk- en erfbelasting / Erfbelasting
Wetgeving	SW

"Hè hè, eindelijk wordt er iets gedaan!

Waarom?

Nou die Edelweiss-methode.

Hè? Wat?

Ken jij de Edelweiss-constructie niet?

Uhm, moet ik me heel erg schamen als dat zo is?

Lees jij je parlementaire stukken niet meer? Daaruit blijkt dat de Edelweiss-route een constructie is "waarmee door het gebruik van het beroepsgeheim van notarissen de erfenis van ongeregistreerde bezittingen of bezittingen die vallen onder het bankgeheim buiten de erfbelasting worden gelaten."

Neem me niet kwalijk, maar dit is toch echt te vaag. Hoe werkt dat precies?

Luister en huiver: Bij leven wijst een belastingplichtige (meestal een zwartspaarder) een executeur-testamentair aan. Eentje die niet te bang is zijn handen vuil te maken. Deze in het buitenland woonachtige executeur-testamentair moet zich lenen voor twee dingen: hij moet eerst even een valse aangifte voor de successiewet doen. Dat is stap 1. Daarna is het een peulenschil en hoeft hij alleen nog maar het vermogen gedurende twaalf jaar te verstoppen, te verhullen en natuurlijk te beheren. Dit wordt ook wel het "uitzweeten" van de verjaringstermijn genoemd. Na die twaalf jaren komt die foute executeur met een mooie verrassing voor de erfgenamen: de zwarte vermogensbestanddelen (althans hetgeen daarvan over is, want de beurs kan tegenzitten en die executeur is natuurlijk ook niet gratis)."

In de belastingadviespraktijk en belastingwetenschap hoor je wel eens geluiden dat het zo jammer is dat de Tweede Kamer zo weinig weerwerk kan leveren tegen de wetsvoorstellen van de Staatssecretaris van Financiën. De controlerende taak van de volksvertegenwoordigers komt niet, of in ieder geval onvoldoende, tot uiting door een gebrek aan deskundigheid. Een nieuw verwijt dat bepaalde leden van de Kamer kan worden gemaakt is dat populisme een duidelijke uitwerking dreigt te gaan hebben op "onze" fiscale wetgeving. Letterlijk wordt in de Edelweiss-wetgeving opgemerkt dat de betrokken parlementariër er op rekent "dat deze Staatssecretaris Charlotte en Roderick hun belasting gelijkwaardig aan de gewone man laat betalen." John en Anita staat dan voor het plebs, Henk en Ingrid voor de modale burger en Charlotte en Roderick representeren de rijkere belastingplichtigen. Dat soort verbale

scoringsdrift wordt de volksvertegenwoordiger graag gegund, maar het is mijns inziens een brug te ver als daarmee volstrekt opportunistisch en ongefundeerd fiscale uitgangspunten worden getorpedeerd. Dat de hiervoor beschreven Edelweiss-methode bestaat, is op geen enkele wijze gebleken. Rapporten van het IMF, OECD, Wereldbank of WODC ontbreken. Ook berichten vanuit de Belastingdienst worden niet gemeld. De staatssecretaris heeft zelfs bezwaren geuit tegen het amendement. De verderfelijke Edelweiss-route wordt slechts als een blote stelling gebracht; het amendement dient ertoe "de zogenaamde Edelweiss constructie onmogelijk te maken". Dat is dan wel opmerkelijk: er lijkt slechts sprake te zijn van een fantoom. En het is volstrekt onaannemelijk dat dit fantoom zich (zelfs met een uitzonderlijke lage regelmaat) voordoet.

In de eerste plaats zie ik zo'n zwartsparder niet zo snel zijn geheime fondsen gedurende twaalf jaren aan een derde ter beschikking stellen. Zeker niet als die derde niet meer kan worden gecontroleerd door die zwartsparder, want die is immers overleden. De gelegenheid maakt dan de dief, nu in die Edelweiss-constructie niemand van het verstopte vermogen weet (ook de erfgenamen niet). Er is dan voor die louche executeur geen enkel beletsel om het zwarte vermogen periodiek te laten versmelten met zijn eigen vermogen. Hij heeft onbeperkte tijd om het zich toe te eigenen. Als de erflater zijn erfgenamen wel heeft geïnformeerd, is geen sprake meer van een Edelweiss-constructie en plegen de erfgenamen in ieder geval over al die jaren belastingfraude voor de inkomstenbelasting.

Wat ik me ook afvraag is wat zo'n executeur-testamentair zou bewegen om hieraan mee te doen. Allereerst moet hij immers bereid zijn opzettelijk een onjuiste aangifte te doen. Daarop staat een gevangenisstraf van zes jaren. Aan een professionele partij die zich inlaat met een frauduleuze constructie als de onderhavige, zal een bijzonder leedtoevoegende straf worden opgelegd. Daarbij komt dat de pakkans met de nieuwe belastingverdragen en de te riant beloonde stelende bankemployeees aanzienlijk is vergroot. Verder is hij hoofdelijk aansprakelijk voor de te weinig betaalde belastingen. Behalve deze juridische risico's ontstaat er na twaalf jaren mogelijk een conflict met de erfgenamen. Het beheer van een vermogen over een periode van twaalf jaren zonder ruggespraak met de gerechtigden, is mijns inziens een gegarandeerd recept voor ellende. Die erfgenamen gaan waarschijnlijk toch kritisch bekijken op welke wijze het vermogen is belegd en achteraf beoordelen wat beter had gekund. En als de executeur zich in dat kader laat adviseren, zullen die professionele kantoren en beleggers toch vragen wie de Ultimate Beneficial Owner (UBO) is? Aangezien dat de erflater is en de erfgenamen nog van niets (mogen) weten, zal hij dan zelf - in zijn eigen jurisdictie - valsheid in geschrifte moeten plegen en aangeven dat hij de UBO is.

Als de Edelweiss-constructie bestaat, dan is het hoogst onaannemelijk dat deze met enige frequentie wordt toegepast. De voorgestelde wetwijziging is in dat licht volstrekt buitenproportioneel. Dan doel ik niet zozeer op het feit dat de opstellers van het amendement willen dat de erfgenamen meetekenen bij de aangifte die de executeur-testamentair doet. Ongepast vind ik echter het voorstel dat de verjaringstermijn voor de erfbelasting over buitenlandse tegoeden wordt opgeheven. De bevoegdheid tot het vaststellen van een navorderingsaanslag vervalt in die situaties dus niet. Dat dergelijke wetwijzigingen bij levens- of zedendelicten worden genomen is tot daar aan toe, maar ook bij de Edelweiss-constructie? Is dat zo'n halszaak? Waarom wordt dan überhaupt niet de twaalfjaarstermijn uit de wet gehaald en de navorderingstermijn onbeperkt opgerekend? Is de erfbelastingfraude dan echt zoveel erger dan de niet betaalde inkomstenbelasting? Welke ratio gaat achter zo'n amendement schuil? Waarom is de Edelweiss-constructie zo'n rode lap? Met een soort plaatsvervangende schaamte moet dan nog worden vermeld dat het hier niet bij lijkt te blijven. De wet lijkt namelijk zo geformuleerd dat "buitenlandse" erfenissen die ten onrechte niet zijn aangegeven en al lang en breed zijn verjaard, door de nieuwe wet herleven en wederom en alsnog navorderbaar worden. Een redering die daartegen lijkt te

kunnen worden ingebracht is de letterlijke tekst die verwijst naar de "erfbelasting" en die hebben we pas sinds kort. Thans kan slechts worden gehoopt dat dit amendement de eindstreep niet haalt. Als dat wel gebeurt, moet het vertrouwen worden gegeven aan de rechter die vorenstaande restrictieve lezing zal omarmen. Als dat allemaal tevergeefs is, resteert niet veel anders dan te emigreren naar een land waar het parlement nog edel en wijs is!